چرخش کرونا دلتا در کل کشور

علیرضا رئیسی، سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا با بیان این‌که ویروس کرونا دلتا در کل کشـــور در حال چرخش است، از آغاز تزریق واکســـن کرونا به افراد ۶۸ سال به بالا از فردا (دوشـــنبه) خبر داد. وی با بیان این‌که برزیل بیشترین موارد ابتلا و مرگ و میر دلتا کرونا را دارد، گفت: هند، اندونزی و روســـیه نیز بیشـــترین درگیری را در ابتلا به کرونا دلتا دارند و در ایران نیز در اســـتان‌های مختلف ردپای ویروس کرونا دلتا وجود دارد و با قدرت بالا ســـرایت می‌کند. ســـخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا عنوان کرد: ۱۴۳ شـــهر کشـــور در وضعیت قرمز، ۱۸۶ شهر در وضعیت نارنجی و ۱۱۹ شـــهر در وضعیت زرد قرار دارند و بیشترین شهرهای درگیر کرونا در استان‌های کرمان ۱۶ شهر، فارس ۱۳ شـــهر، تهران ۱۳ شهر، مازندران ۱۳ شهر، هرمزگان ۱۲ شهر، سیستان و بلوچستان ۱۰ شهر، بوشهر هشت شهر، یزد هشت شهر، گلستان، گیلان و اصفهان پنج تا شش شهر و برخی از استان‌ها نیز یک یا دو شهر هستند./ایرنا

یادداشت

رقابت تاکسی‌ها برای گرانی

هادی هاشمی

رئیس پلیس پیشین راهور پایتخت

حمل و نقل عمومی در دنیـــا تعریف خاص خـــودش را دارد و معمولا همه دولت‌ها و مدیران شـــهری به حمل و نقـــل عمومی یارانـــه پرداخـــت می‌کنند؛ رویکردی که دلیلـــی منطقـــی مثل اســـتفاده کمتر مردم از وسیله نقلیه شخصی برای آن وجـــود دارد. هدفی که اگـــر به نتیجه برسد، زمان ســـفر برای مردم کوتاه می‌شود و کاهش تراکم ترافیک و کاهش آلودگی هوا را در پی دارد.

در این میان، تاکســـی‌های اینترنتـــی در دنیا نه حمل و نقـــل عمومی بلکه حمـــل و نقل نیمه‌عمومی لوکس محســـوب می‌شـــوند. طبق آمارهای به‌دســـت آمـــده، میزان درصد جابه‌جایی مســـافر توسط تاکســـی در دنیا، بین ۲ تا ۴ درصد و در کشـــور ما حدود ۲۰ درصد اســـت؛ آماری که با روی کار آمدن شرکت‌های اینترنتی تاکســـی افزایش پیدا کـــرد. در واقع این شـــرکت‌های اســـتارت‌اپی مانند اسنپ، تپســـی و ... با ایجاد تنوع و ارائه خدمات سعی در کاهش هزینه‌ها داشتند؛ اتفاقی که در دنیا در رقابتی ســـالم رخ می‌دهد اما متاسفانه این روزها در کشـــور ما نتیجه عکس داده و نوعی از هم‌افزایی جهت بـــالا رفتن قیمت‌ها صورت گرفته اســـت؛ آن‌هم در شـــرایطی که یارانه به آنها تعلق می‌گیرد و سهمیه بنزین اختصاصی دارند؛ برای همین اســـت که گران شدن هزینه این تاکســـی‌ها عجیب و غیرمنصفانه است؛ آنقدر که شاید بهتر اســـت هزینه این یارانه‌ها و سهمیه‌هایی که به این دســـته از تاکسی‌ها تعلق می‌گیرد اما در آرامش و رفاه شهروندان تاثیری ندارد، صرف بهبود شرایط حمل و نقل عمومی شهر شود.

به ایـــن ترتیب می‌توان گفت به‌نظر می‌رســـد مدیریت شـــهری در این جریان اشتباه عمل کرده اســـت و گران شـــدن بدون منطق کرایه این دسته از تاکسی‌ها، ناشـــی از اهمال‌کاری در وضعیت حمل و نقل عمومی شـــهر است؛ چراکه حمل و نقل عمومـــی ما آرامش، راحتی، امنیت و ایمنـــی لازم را ندارد، زیرا در شـــرایط عادی، این تاکســـی‌ها به قول معـــروف باید با ذره‌بین دنبال مســـافر بگردنـــد نه این‌که به این ســـادگی قیمت‌هایشـــان را چندین و چند برابر کنند.

بدیهی است که پیش از این افزایش قیمت‌ها، قیمت این تاکســـی‌ها نســـبت به استفاده از وسیله شـــخصی و هزینه استهلاک و سوخت و خطر تصـــادف... منطقی و مقـــرون به‌صرفه بود اما اتفاقی که حالا و با بالا رفتن قیمت این شـــرکت‌ها رخ داده این است که مردم گرایش بیشتری نسبت به اســـتفاده از وسیله نقلیه شـــخصی پیدا می‌کنند؛ چراکه مســـافرانی که معمولا با تاکســـی‌های دربســـتی و اینترنتی و تاکســـی جابه‌جا می‌شوند، مســـافران مترو و اتوبوس نیســـتند. پس در نهایت با بالا رفتن هزینه ایـــن تاکســـی‌ها و عدم تمایـــل مردم نسبت به اســـتفاده از آنها، شـــاهد استفاده بیش از پیش خودروهای شخصی و در نتیجه ترافیک و آلودگی بیشتر شهرها خواهیم بود.

تعطیلی مراکز تعویض پلاک

علی محمـــدی، رئیس مرکز شـــماره‌گذاری و تعویض پلاک پلیس راهور گفت: فعالیت همه مراکز شـــماره‌گذاری و تعویـــض پلاک تعطیل است اما مراکز شـــماره‌گذاری خاوران و میثم در شهر تهران به‌صورت اینترنتی و آزمایشی به شـــهروندان خدمات ارائه می‌دهد. وی افزود: با توجه به این‌که شماره‌گذاری خودرو در گروه شغلی ۲ قرار می‌گیرد، براساس ابلاغ ستاد ملی مقابله با کرونا، مشـــاغل گروه ۲ در شهرهای قرمز تا اطلاع این ســـتاد تعطیل است و بر این اساس باید شهرهای قرمز در وضعیت نارنجی یا زرد قـــرار گیرند تا فعالیت آنها از ســـر گرفته شود.

وی عنـــوان کـــرد: بـــه همیـــن دلیـــل مراکز شماره‌گذاری خاوران و میثم در شهر تهران فقط به‌صورت اینترنتی به شهروندان خدمات ارائه می‌دهد. این طرح آزمایشـــی است و تهرانی‌ها می‌توانند با مراجعه به سایت راهور، ۱۲۰ خدمات شـــماره‌گذاری و نقل و انتقال را دریافت کنند. بعد از این دوره آزمایشی نقل و انتقال اینترنتی در سراسر کشور اجرا می‌شود./ایرنا

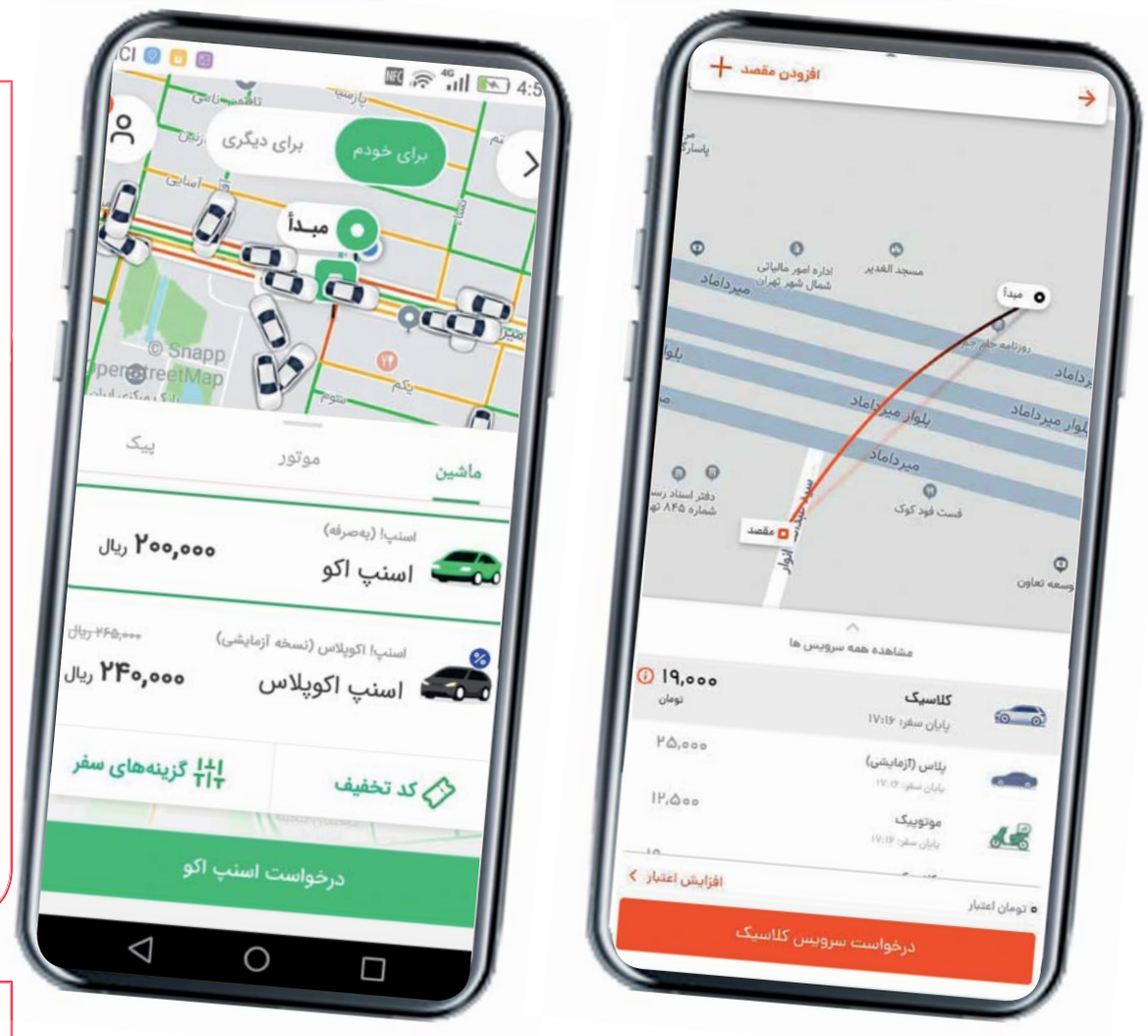

دیروز عصر شرکت تپسی برای سفر از مقصد روزنامه جام جم به خیابان انوار (خیابان روبه‌روی روزنامه) ۱۹ هزار تومان و شرکت اسنپ ۲۰ هزار تومان کرایه را در نظر گرفت

بررسی افزایش غیرمنطقی کرایه تاکسی‌های اینترنتی که باعث گلایه مردم شده است

سبقت تاکسی‌های آنلاین از تورم

میثم اسماعیلی

جامعه

گرانی و تورم از آن دسته اتفاقات بدی است که دیگر مثل گذشـــته برایمان هولناک نیست و این عادی‌انگاری فرصتی شده برای برخی تا رویه گران‌ســـازی را ادامه دهند. این روزها گرانی‌های افسارگســـیخته رسیده است به تاکســـی‌های اینترنتی، اگر ملاک‌مان اسکرین‌شات‌های مسافرانی باشد که در فضای مجازی دســـت به دست می‌شود باید بگوییم این قیمت‌ها هیچ تناســـبی حتی با تورم این روزهای ایران ندارد، آن هم در حالی که مسؤولان شـــرکت‌های ارائه دهنده این خدمات مدام اعلام می‌کنند الگوریتم‌های تعیین قیمت در این شرکت‌ها از دو سال گذشته تغییری نداشته است.

از سوی دیگر این ماجرا هم مربوط به رانندگان این شرکت‌هاست، پیش از این آنها هم از وضعیت بد معیشتی و گرانی قیمت قطعات خودرو و هزینه‌های ســـنگین تعمیر و نگهداری گلایه داشـــتند و این اعتراض‌ها به اعتصاب هم کشیده شد. با لحاظ کردن این دغدغه‌ها اما به دلیل فراگیری گسترده متقاضیان اســـتفاده کننده از این خدمات باید گفت افزایش عجیب این قیمت‌ها گاهی سرسام‌آور بوده است. این نکته در حالی است که به واسطه فراگیری کرونا در یک سال و نیم گذشـــته به تعداد متقاضیان استفاده از این خدمات بسیار افزوده شده اســـت و همین نکته در نظام عرضه و تقاضا باید به کاهش حداقلی قیمت‌ها منجر می‌شده در حالی که شـــهروندان می‌گویند نه فقط این اتفاق نیفتاده که قیمت‌های سفر هم افزایش چشمگیری داشته است. برخی معتقدند بازار در انحصار یک شرکت است و همین انحصار به اجبار در انتخاب می‌انجامد، عده دیگری هم می‌گویند افزایش قیمت‌ها فقط مربوط به مسافران نیست و تعداد زیادی از راننده‌ها هم از وضع نابسامان اقتصادی این روزها زیان دیده‌اند. نکته پرتکرار دیگر در میانه گلایه شـــهروندان مربوط به سوءاســـتفاده‌های احتمالی برخی رانندگان است، این‌که برخی رانندگان ترجیح‌شان قرارگیری در موقعیت‌هایی است که در آن بر اساس الگوریتم‌های موجود درآمد بیشتری با سفرهای کمتر به دست می‌آورند.

کرونا، افزایش تقاضا، کمبود راننده

یکی از کاربران فضای مجازی تصویری منتشر کرده که برای مسیری ۳۵ دقیقه‌ای مجبور به پرداخت ۹۵ هزار تومان شده است، کاربر دیگری از مسافتی ۱/۵ کیلومتری تصویر برداشته که به واسطه آن ۲۵ هزار تومان پرداخته است، کاربر دیگری برای سفر چهار کیلومتری در مرکز تهران درخواست خودرو داده و شرکت تاکسی اینترنتی مبلغ ۸۳ هزار تومان را به مشتری خود به عنوان هزینه سفر اعلام کرده؛ مبلغی که به نظر وی هزینه سفر هوایی به شمال کشور تا پنج سال گذشته بوده است. از این دست نمونه‌ها در میان کاربران فضای مجازی بسیار دیده می‌شود. پیوست این تصاویر گلایه شهروندان مربوط به گرانی قیمت این شرکت‌ها در خدمات حمل و نقل عمومی است. اغلب آنها البته باور دارند همســـو با افزایش قیمت‌ها در ایران از افزایش قیمت تاکسی‌های اینترنتی هم گریزی نیست اما بســـیاری از آنها تصریح می‌کنند افزایش قیمت تاکسی‌های اینترنتی تناســـبی با آنچه تورم می‌خوانیم، ندارد و همین موضوع باعث اعتراض آنها شده است. کارشناسان دو شرکت اصلی این حوزه یعنی اسنپ و تپسی به جام‌جم گفته‌اند در قیمت پایه ارائه خدمات این دو شرکت افزایش قابل توجهی رخ نداده و آنها دلیل این گرانی‌ها را افزایش تقاضای سفر در کنار ثابت بودن تقریبی تعداد رانندگان طی ماه‌های گذشته عنوان کرده‌اند.

شیوع گسترده کرونا و به همراه آن لزوم رعایت طرح فاصله‌گذاری اجتماعی و دورکاری گهگاهی تعداد قابل توجهی از کارمندان دولت باعث شده است حجم تقاضای سفر شهروندان با اســـتفاده از تاکسی‌های اینترنتی افزایش چشمگیری داشته باشـــد. این اقبال به استفاده از تاکســـی‌های اینترنتی در میانه موج‌های فراگیری هم بیشتر به چشم آمده اســـت، به این معنا که همواره در ابتدای موج‌ها استفاده از این تاکسی‌های آنلاین بیشتر بوده است، این ماجرا حتی باعث رکوردزنی‌هایی هم در استفاده از تاکسی‌های اینترنتی شده است. زمستان سال گذشته اســـنپ به عنوان بزرگ‌ترین تاکسی اینترنتی ایران اعلام کرد رکورد قبلی تعداد ســـفر در یک روز را جابه‌جا کرده و صرفا در یک روز ۲/۳ میلیون سفر موفق داشته اســـت. همین موضوع گواهی است بر ترجیح شهروندان در اســـتفاده از خدمات این تاکسی‌ها به جای وسایل حمل و نقل عمومی که در میانه روزهای کرونا خطر بیشتری را متوجه شهروندان می‌کند.

شهابی: در هفته‌های اخیر نرخ رشد درخواست از سوی مسافران از نرخ رشد رانندگان پیشی گرفته و این مهم‌ترین عامل افزایش قیمت‌ها در این مدت بوده است

گرانی سفر همراه با تورم سالانه

همین اردیبهشت امسال مدیران شهری خبر از افزایش ۳۵ درصدی نرخ تاکســـی‌های پایتخت را دادند. پیش از آنها هم سفر با مترو و اتوبوس‌های شهری با افزایش ۲۵ درصدی بلیت همراه شد. به نظر می‌رســـد همین ماجرا از اولین دلایل این شرکت‌ها در افزایش قیمت خدمات‌شان اســـت. هر چند همان‌طور که گفته شد گلایه شـــهروندان معطوف به این میزان نیست و آنها معتقدند افزایش قیمت تاکسی‌های اینترنتی با افزایش وسایل حمل‌ونقل عمومی تناسبی ندارد. معیارهای تعیین قیمت این شرکت‌ها اما همچنان همانی اســـت که پیش از این هم بود. آن‌طور که فرید شهابی، مدیر توســـعه تجاری اسنپ به جام‌جم می‌گوید: «قیمت هر سفر در اسنپ براساس ۴ فاکتور ورودی سفر، مسافت ســـفر، مدت زمان سفر و نسبت عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. ورودی سفر، مدت زمان سفر و مسافت ســـفر، قیمت پایه را تشکیل می‌دهند که هرچند ورودی و مسافت در یک سفر ثابت همیشه یکسان هستند اما مدت زمان ســـفر با توجه به عواملی مانند ترافیک یا شرایط جوی خاص متغیر است، در نتیجه قیمت پایه سفرها در شرایطی که ورودی سفر و مسافت یکســـان باشد به‌دلیل ترافیک و تغییر مدت زمان ســـفر می‌تواند تغییر کند.» از حرف‌های او می‌توان متوجه شـــد قیمت پایه متاثر از نســـبت عرضه و تقاضاست. آن‌طور که شهابی می‌گوید الگوریتمی به صورت هوشمند نسبت عرضه و تقاضا را بررسی می‌کند و با توجه به آن به قیمت پایه اضافه یا از آن کم می‌شود. از گفته‌های مسؤولان مدیران شرکت‌های تاکسی آنلاین دلایل دیگری در توجیه گرانی‌های اخیر می‌توان فهرســـت کرد؛ عواملی همچون تورم، افزایش قیمت خودرو، لوازم یدکی، بنزین و اســـتهلاک خودرو که بر مؤلفه قیمت در تاکســـی‌های اینترنتی تاثیر می‌گذارد و همچنین نرخ تورم و افزایش ۳۵ درصدی نرخ کرایه تاکسیرانی و البته شاید مهم‌ترین آن که تورم سالانه ۳۸/۹ درصدی اعلام شده در فروردین امسال بنا به داده‌های مرکز آمار ایران است.

راهکارهایی در خدمت گرانی

در این میان راهکارهای مختلفی هم از ســـوی برخی از این شـــرکت‌ها صورت گرفته تا به نوعی برای افرادی که برای ســـفرهای خود تعجیل دارند خدماتـــی را مهیا کند، خدماتی که البته بیش از آن‌که در خدمت مســـافران باشـــد به گرانی سفرها منجر شده‌است. شرکت اسنپ مدتی اســـت که گزینه «عجله دارم» را به گزینه‌های خود اضافه کرده‌است. گزینه‌ای که برای مواقعی که مسافر عجله دارد و می‌خواهد شانس پذیرفته شدن درخواست سفرش بالاتر برود، اســـتفاده می‌شود. اما همین گزینه بعضا باعث سوءاستفاده برخی راننده‌ها شده‌است.

برخی مشـــتریان اســـنپ می‌گویند معمولا راننده‌ها آن‌قدر در قبـــول کردن تعلل می‌کنند که مسافر مجبور شود گزینه عجله دارم را بزند تا رانندگان بتوانند از افزایش قیمت در نظر گرفته در این گزینه استفاده کنند.

مدیر توسعه تجاری این شرکت می‌گوید: «برای توضیح این مساله باید بگویم که با کم شدن محدودیت‌های کرونا و بســـیاری موارد دیگر، میزان درخواست سفرهای اســـنپی افزایش یافته اما تعداد کاربران راننده متناسب با میزان درخواست‌ها رشد نکرده‌است. در چنین شـــرایطی تعداد بیشتری از درخواســـت‌های مردم پذیرفته نمی‌شـــود و آنها تصور می‌کنند باید گزینه عجله دارم را بزنند تا سفرشان قبول شود. در حالی‌که کاربر راننده اصلا متوجه نمی‌شـــود که شـــما در درخواست خود از گزینه عجله دارم اســـتفاده کرده‌اید، درنتیجه احتمال سوءاســـتفاده از این گزینه توسط کاربران راننده بسیار کم است.»

برخی فعالان کســـب‌وکارهای اینترنتی معتقدند برخلاف باور عمومی شرکت‌های بزرگ تاکسی‌های اینترنتی آن‌طور که باید هم، ســـودده نیستند چرا که هزینه‌های بالایی دارند. آنها معتقدند یکی از نشانه‌های این نکته هم اضافه‌شدن محصولی جدید به برندهایشـــان در طول مدت کوتاه اســـت، راهکارهایی کـــه به باور این کارشناسان اغلب با شکست روبه‌رو می‌شوند.

دلیل گرانی‌های اخیر چیست؟

تورم چیز تازه‌ای نیست، افزایش سالانه گرانی حمل‌ونقل‌عمومی هم اتفاقی معمول است اما سوال این اســـت که دلیل گرانی‌های اخیر در خدمات تاکسی‌های اینترنتی چیســـت؟ فرید شهابی، مدیر توســـعه تجاری اسنپ در پاســـخ به این پرسش به جام‌جم می‌گوید: «در هفته‌های اخیر نرخ رشـــد درخواست از سوی مسافران از نرخ رشد رانندگان پیشـــی گرفته و این مهم‌ترین عامل افزایش قیمت‌ها در این مدت بوده است. هرچند به‌طور کلی قیمت تاکســـی‌های اینترنتی با نسبت عرضه و تقاضا رابطه دارد اما این نکته را نباید فراموش کرد گاهی حتی با کمتر شـــدن درخواست‌ها نیز قیمت کاهش پیدا نمی‌کند. یعنی ممکن اســـت در شـــرایطی درخواســـت‌ها کم شـــود و به همین دلیل تعداد کاربران راننده نیز به میزان بیشـــتری کاهش یابد و در نتیجه قیمت‌هـــا افزایش یابد. برعکـــس آن نیز می‌تواند اتفـــاق بیفتد؛ یعنی اگر درخواســـت‌ها زیاد شـــوند و کاربران راننده نیز افزایش یابند، قیمت‌ها کاهش می‌یابد.» به اعتقاد او دلیل اصلی گرانی ســـرویس‌های اســـنپ در افزایش‌نیافتن تعداد راننده‌ها نسبت به تقاضای سفر است.

سوال مهم‌تر نزد شهروندان اما این است که قرار بود با فعالیت شرکت‌هایی مانند اسنپ شرایط برای مردم تسهیل شود و آنها از خدماتی ارزان و مطمئن بهره بگیرند، در حالی که حالا به نظر می‌رسد این مهم به فراموشی سپرده شده‌است. گاهی به نفع شهروندان قیمت‌ها کاهش پیدا می‌کند و گاه به ســـود راننده‌ها قیمت‌ها افزایش می‌یابد. سوال این است که این شـــرکت‌ها چه راهکاری برای برقراری تعادل در این چالش دارند. شهابی معتقد است اسنپ بر اساس سیستم محاسبه قیمت خود تلاش کرده درخواست‌های بیشتری را به سفر تبدیل کند. او می‌گوید: «در این میان طبیعی است اگر هزینه سفر پایین باشـــد کاربر راننده درخواست را قبول نمی‌کند و اگر هزینه بسیار بالا باشد مسافر درخواســـت خود را لغو می‌کند. بنابراین در تلاش هستیم با ساختار قیمت‌گذاری پویا هزینه‌های سفر را طوری برآورد کنیم که هم برای کاربر راننده هم برای کاربر مســـافر به‌صرفه باشـــد.» آن‌طور که مدیر توسعه تجاری اسنپ می‌گوید این شرکت برای به صرفه شـــدن قیمت‌ها هم برای مسافران و هم راننده‌ها راه‌حل‌هایی دارد. او عنوان می‌کند: «مثلا برای افزایش یا کاهش قیمت یک حدی تعیین می‌شود و اجازه نمی‌دهیم هزینه سفر بیشتر از آن بالا یا پایین برود. کف و سقف قیمت‌ها در شهرها و روزهای سال متغیر اســـت. قیمت‌ها از کف و سقف تعیین شده بیشتر یا کمتر نمی‌شود. اگر قیمت سفری بیش از این رقم افزایش پیدا کند عموما مربوط به افزایش زمان سفر (یکی از عوامل کلیدی قیمت پایه) است.»

تاکسی‌های اینترنتی چند راننده دارند؟

شنیدن آمار از زبان مسؤولان این شرکت‌ها کار ســـختی است، برخی از این خودداری‌ها مربوط به مناسبات بازار است و برخی دیگر را مربوط به وجود رقابت در این بازار می‌دانند. با این حال از لابه‌لای گفت‌وگوهای موجود می‌توان بـــه برخی از این آمار پی برد، به عنوان مثال این‌که امروز حـــدود ۳۰ تا ۳۵ درصد حجم ســـفرهای درون شـــهری اختصاص به تاکسی‌های اینترنتی دارد، یکی از این دسته آمارهاســـت. در رابطه با تعداد رانندگان این شرکت‌ها هم همواره ســـوالاتی وجود داشـــته به‌ویژه آن‌که افزایش نیافتن تعداد این راننده‌ها به عنوان یکی از دلایل افزایش قیمت ســـفرها عنوان شده‌است؛ لذا این تعداد می‌تواند در تحلیل چرایی افزایش قیمت‌ها مهم باشد.
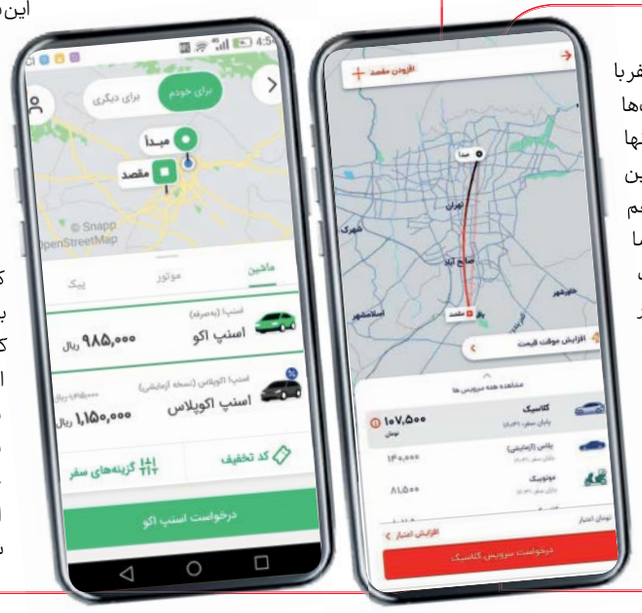
به گواه آمار مندرج در وب‌سایت شرکت تپســـی تعداد رانندگان ثبت‌نام شده تا دیروز در این شـــرکت بـــه یک‌میلیون و ۴۰۰ هـــزار راننده می‌رســـد. مدیرتوسعه‌تجاری اسنپ نیز درباره تعـــداد کنونی راننده‌های این شـــرکت می‌گوید: «تاکنون بیش از دو میلیون و ۴۳۲ هزار کاربر راننده در اســـنپ ثبت‌نام کرده‌اند.» مساله دیگری که باید در این بین به آن اشاره کرد افزایش تعداد رانندگان اسنپ و تپســـی است؛ زیرا شرایط نامناسب اقتصادی سبب شده بسیاری شغل خود را از دســـت بدهند و از طریـــق فعالیـــت دراین سامانه‌ها امرار معاش کنند.